

Fàbrica Sauleda (Casa del director)

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Carrer Josep Sauleda i Roca, s/n. Nucli urbà d'Oló
Alçada: 478

Coordenades:

Latitud: 41.87217
Longitud: 2.03706
UTM Est (X): 420092
UTM Nord (Y): 4636032

Classificació

Número de fitxa: 08258-346
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Segle: XX
Any: 1920
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: Sí: IPA 17164
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Restringit
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: 0263001DG2306S0001SL
Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 23/06/2020 - 02:00

Descripció

Casa del director de l'antiga fàbrica Borràs (actualment fàbrica Sauleda), que es troba adossada a la primitiva nau per la banda sud, tot formant part d'un conjunt modernista que fou construït entorn de 1919, quan l'industrial Joaquim Borràs va iniciar la seva indústria a Oló. L'arquitecte fou Ignasi Mas i Morell, que va treballar durant molts anys a Sant Pol de Mar i fou arquitecte municipal d'aquesta localitat. Es tracta d'una edificació de planta rectangular, que consta de planta baixa més dos pisos. És la peça més destacada de tot el conjunt fabril, i també l'obra més reeixida modernista que hi ha a Santa Maria d'Oló.

La casa sobresurt del conjunt de les naus per la seva alçària. Crida l'atenció per l'efecte cromàtic fruit de la combinació del vermell del totxo amb el blau dels cabirons de la teulada junt amb altres elements com la ceràmica i els forjats de les baranes. Tot això destaca sobre el fons blanc de les façanes. En la façana principal, encarada al sud, hi destaca una tribuna feta amb pilastres de totxo i arcs esgraonats. A l'entorn hi trobem obertures de formes diverses, sempre rematades amb totxo vermell. La façana de ponent té dos balcons a la part superior i, entremig, una capelleta de ceràmica dedicada a la Mare de Déu de Montserrat. Al seu damunt hi penja un interessant fanal de ferro forjat.

En aquesta casa hi vivia el director de la fàbrica i el seu servei. Així mateix, la planta inferior tenia uns dormitoris on s'hi estaven durant la setmana les treballadores que venien de fora. Actualment els baixos de la casa acullen un espai adequat per fer-hi activitats formatives de l'empesa, mentre que les plantes superiors s'han conservat tal com era la casa del director en època de la fàbrica Borràs.

Observacions:

Informació facilitada per Núria Graells i Lluís Sauleda

Història

Al final del segle XIX a Oló hi havia tres fàbriques tèxtils de dimensions modestes. Una era la fàbrica de Joan Badia, que el 1896 va tenir els primers telers mecànics del poble. Funcionaven amb energia de vapor i també aprofitant tota l'aigua sobrant de la riera.

L'any 1901 l'Ajuntament havia creat una comissió per captar fabricants que tornessin a obrir les fàbriques i donessin vida al poble. Però això no va evitar un període de crisi industrial entre 1900 i 1925, sobretot els anys posteriors a 1918, quan a Oló no hi havia cap fàbrica i moltes dones van haver de buscar feina en les fàbriques d'altres municipis, cosa que solia comportar llargues caminades a peu. Però al llarg de la dècada de 1920 s'hi van establir dues fàbriques, que en els anys següents s'havien de convertir en la base econòmica de la població: primer la fàbrica Borràs i després la fàbrica López. Ambdues tenien una gran rivalitat entre elles.

Joaquim Borràs (Manresa 1865-1963) era un industrial que s'introduí també en la política, partidari d'Antoni Maura es presentà diverses vegades com a diputat, fou alcalde de Manresa i vice-president de la Diputació de Barcelona. En una de les seves campanyes electorals va visitar Oló i s'adonà de l'oportunitat que representava aquesta localitat, ja que tenia una població acostumada al treball del tèxtil i els salaris eren baixos, en un entorn rural de poca conflictivitat social. Aquest industrial tenia la seva fàbrica principal a la colònia Borràs (Castellbell i el Vilar), on es feien les feines de filar i una part del teixit. El 1920 va comprar una de les fàbriques a la riera d'Oló que ja havia funcionat, i que es coneixia popularment amb el nom del Pastor perquè abans hi havia hagut un corral d'ovelles. La primitiva fàbrica va ser completament remodelada i s'hi afegiren els dos edificis modernistes, obra d'Ignasi Mas i Morell (1881-1953). Mas i Morell residia a Sant Pol de Mar i durant molts anys fou l'arquitecte municipal d'aquesta localitat. Borràs també va adquirir una nau industrial situada al raval de la Rovirola que abans havia pertangut a Joan Badia, la qual fou destinada a magatzem.

En la fàbrica al costat de la riera s'hi van instal·lar 42 telers que funcionaven amb dos motors de gas pobre, nodrits amb llenya. El 1936 la fàbrica ocupava 64 persones, i el 1955, 125. S'hi feia el teixit d'una part de les plegadores de les indústries Borràs. Elaborava teixits de qualitat: piqués, llençols i percales. En aquesta època algunes de les treballadores venien de pobles de l'entorn; per això disposaven d'habitacions per quedar-se a dormir durant la setmana. L'any 1955 l'empresa, tot seguint l'exemple de les colònies industrials, va aixecar un bloc de pisos per als treballadors de la fàbrica. Els anys 1960 Manufactures Borràs S.A. era un important conglomerat industrial que també tenia vinculacions amb la banca. Tanmateix, la fàbrica va tancar les portes a principis d'aquesta dècada, degut a la crisi del tèxtil. Aleshores hi treballaven 70 persones.

El 1963 va comprar la fàbrica Josep M. Sauleda Parés. Era el successor de Victoriano Sauleda Roura, un indiano de Sant Pol de Mar que al seu retorn d'Amèrica havia fundat una empresa al poble, concretament una fàbrica de roba per a espadenyes. A la dècada de 1960, degut a les conseqüències del boom turístic i dels canvis en el mercat de treball, va decidir traslladar la part dels teixits a la fàbrica de Santa Maria d'Oló. La nova fàbrica es posava en funcionament l'any 1965, i en els anys successius s'anà ampliant. L'empresa s'ha especialitzat en la producció de teixits industrials, bàsicament per a tendals. El 1990 donava ocupació a 60 treballadors, i era la segona indústria espanyola en fabricació de lona. La producció, amb uns models de lona que són de disseny exclusiu, es destina al mercat espanyol i també a l'exportació. Actualment l'empresa continua en actiu i és un dels pilars bàsics de l'economia del poble.

Bibliografia

COMELLAS SALA, Tània (2017). L'arquitectura modernista i noucentista de Santa Maria d'Oló. Treball de recerca. INS Miquel Bosch i Jover, p. 31-33.

FERRER, Llorenç i altres (1991). "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 123-124, 215.

PORTÍ PURTI, Lúdia. Sauleda S.A. Una fàbrica de lones de Santa Maria d'Oló, treball de curs, Institut de Batxillerat Pius Font i Quer, Manresa, s.d.

